

Valsts pētījumu programmas
"Sabiedrības veselība"
projektu pieteikumu atklātā konkursa
izvērtēšanas pārskats

SATURS

- 3 Par konkursu
 - 7 Projektu pieteikumi
 - 10 Izvērtēšana
 - 11 Projektu īstenošana
 - 20 Ekspertu atziņas
-

Par konkursu

Latvijas Zinātnes padome (LZP), saskaņā ar Zinātniskās darbības likuma, 2018. gada 4. septembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" un Ministru kabineta 2023.gada 26.septembra rīkojumu Nr.629 "Par valsts pētījumu programmu "Sabiedrības veselība" 2023. gada 24. oktobrī izsludināja Valsts pētījumu programmas "Sabiedrības veselība" projektu pieteikumu atklāto konkursu, nosakot iesniegšanas termiņu līdz 2023. gada 16. novembrim. Projektu pieteikumu atklātā konkursa norisi nosaka Valsts pētījumu programmas "Sabiedrības veselība" projektu pieteikumu atklātā konkursa nolikums.

Programmu izstrādāja Veselības ministrija, ar ministrijas izveidotu programmas stratēģiskās vadības padomi, kuras uzdevums bija konsultēt ministriju par programmas stratēģiskajiem mērķiem un uzdevumiem, sniegt priekšlikumus programmas pilnveidei un izvērtēt programmas sasniegtos rezultātus pēc tās noslēguma. Stratēģiskās padomes sastāvā bija pārstāvji no Veselības ministrijas, Slimību profilakses un kontroles centra, Izglītības un zinātnes ministrijas, Nacionālā veselības dienesta, Valsts kancelejas, Latvijas Veselības ekonomikas asociācijas, Rīgas Stradiņa universitātes, Latvijas Universitātes, Ekonomikas ministrijas, Latvijas Lielo slimnīcu asociācijas un Latvijas Sabiedrības veselības asociācijas. Par programmas īstenošanas atbildīgā institūcija ir Veselības ministrija.

Programmas virsmērķis – ir uzlabot Latvijas iedzīvotāju veselību, pagarinot labā veselībā nodzīvoto mūžu, novēršot priekšlaicīgu mirstību un mazinot nevienlīdzību veselības jomā, kā arī uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti un pieejamību.

Programmas mērķis ir radīt jaunas zināšanas un risinājumus slimību profilakses un veselības aprūpes kvalitātes un pieejamības uzlabošanai un veselības aprūpes sistēmas efektivitātes un noturības stiprināšanai.

Programmas mērķa sasniegšanai tika noteikti šādi **uzdevumi**:

- attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes iedzīvotāju veselībprātības uzlabošanai;
- attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes veselības aprūpes cilvēkkapitāla attīstīšanai un efektīvai izmantošanai;
- attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes profilaktiski un medicīniski novēršamās mirstības mazināšanai no neinfekcijas slimībām;
- iegūt zināšanas cilvēka biomonitoringa programmas izveidei, novērtējot pesticīdu, smago metālu un atsevišķu organisko piesārņotāju izplatību Latvijas iedzīvotāju paraugos, kā arī noskaidrojot, vai aizliegtu pesticīdu atliekvielām ir vides piesārņojuma, pārtikas vai sadzīves līdzekļu izcelsme;
- attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes antimikrobiālās rezistences izplatības risku novērtēšanai un ierobežošanai, kā arī sniegt zināšanas par jaunām pieejām un metodēm HIV izplatības ierobežošanas politikas pilnveidošanai un jaunām izmaksu efektīvām pieejām sabiedrības vakcinācijas aptveres paplašināšanai;
- attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes bērnu veselības iznākumu mērīšanai, monitorēšanai un uzlabošanai.

Programmai tika noteikti arī **horizontālie uzdevumi**:

- attīstīt zinātnisko grupu sadarbību ar veselības nozares speciālistiem programmas mērķu sasniegšanai;
- iesaistīties starptautiskās sadarbības tīklos un konsorcijos, ja tas ir nepieciešams attiecīgā zinātniskā projekta mērķu sasniegšanai;
- publicēt oriģinālus zinātniskos rakstus Web of Science vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos izdevumos, tai skaitā šajās datubāzēs iekļautajos Q1 un Q2 kvartiles izdevumos pēc iespējas kā atvērtās publikācijas;
- pētījumos, ciktāl tas iespējams, izmantot valsts informācijas sistēmās un datubāzēs esošos datus un nodrošināt minēto datu konsolidāciju, kā arī pētījumos iegūto datu ievietošanu atvērtās pieejas datu kopās;
- pētījumu plānošanā, ciktāl tas ir iespējams un pamatots, izmantot iepriekš Latvijā veikto pētījumu rezultātus un salīdzināt iegūtos datus ar jau veiktu pētījumu datiem;
- veicināt zināšanu pārnesi, nodrošinot rīcībpolitikas ieteikumu izstrādi;
- programmas īstenošanā nodrošināt sadarbību kopīgu aktivitāšu ietvaros (piemēram, organizēti sabiedrības informēšanas pasākumi, konferences un semināri);
- informēt sabiedrību, iesaistot atbilstošās mērķa grupas, lai veicinātu zināšanu pārnesi, izpratni par pētniecības lomu un devumu sabiedrībai nozīmīgu jautājumu risināšanā, tai skaitā sagatavojot informatīvus populārzinātniskus rakstus par veiktajiem pētījumiem, to rezultātiem un sabiedrības ieguvumiem.attīstīt zinātnisko grupu sadarbību ar kultūras un radošajām nozarēm, tai skaitā kultūras mantojuma institūcijām, kultūras organizācijām un mantojuma kopienām, tostarp Latvijas reģionos un diasporā.

Programmas īstenošanas laikā tika noteikti šādi sasniedzamie rezultāti:

- izpētītas slimības un veselības stāvokļi, kas rada lielāko slogu veselības aprūpes sistēmai;
- sniegtas pierādījumos balstītas sabiedrības veselības un veselības aprūpes rīcībpolitikas rekomendācijas un novērtēta to potenciālā ietekme uz sabiedrības veselību un veselības aprūpi, tai skaitā veikti izmaksu efektivitātes aprēķini;
- izstrādāti priekšlikumi veselības aprūpes vadlīniju, algoritmu un pacientu ceļu aktualizēšanai;
- sniegtas rekomendācijas vērtībās balstītas veselības aprūpes pieejas ieviešanai;
- sasniegti citi specifiski rezultāti atbilstoši katra programmas uzdevuma mērķim.

Konkursa ietvaros tika plānots finansēt sešus projektus, kur katram MK rīkojuma 6. punktā noteiktajam uzdevumam tika noteikts šāds maksimālais projekta finansējums:

- MK rīkojuma 6.1. apakšpunkta uzdevumam – 300 000 *euro*
- MK rīkojuma 6.2. apakšpunkta uzdevumam – 600 000 *euro*
- MK rīkojuma 6.3. apakšpunkta uzdevumam – 1 000 000 *euro*
- MK rīkojuma 6.4. apakšpunkta uzdevumam – 500 000 *euro*
- MK rīkojuma 6.5. apakšpunkta uzdevumam – 687 500 *euro*
- MK rīkojuma 6.6. apakšpunkta uzdevumam – 400 000 *euro*

Programmas kopējais finansējums laikposmam no 2023. gada līdz 2025. gadam ir 3 750 000 *euro*. Projekta īstenošanai paredzēti 24 mēneši. Konkursā varēja piedalīties Latvijas Republikas zinātniskās institūcijas, kas reģistrētas Zinātnisko institūciju reģistrā un kas atbilst pētniecības organizācijas definīcijai. Institūcijas, kurām zinātniskās darbības veikšana ir noteikta ar ārējo tiesību aktu, nolikumā vai statūtos, varēja piedalīties konkursā kā sadarbības partneri.

Projektu pieteikumi

Konkursā tika iesniegti vienpadsmit projekta pieteikumi, atbilstoši MK rīkojuma 6. punktā noteiktajiem uzdevumiem:

- **MK rīkojuma 6.1. apakšpunkta uzdevumam “Attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes iedzīvotāju veselībpratības uzlabošanai”** iesniegti trīs projekta pieteikumi.

- **Nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/1-0001** “Veselībpratība: nozīmīgs determinants labākai sabiedrības veselībai Latvijā”

Projekta iesniedzējs:

Rīgas Stradiņa universitāte

- **Nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/1-0003** “Latvijas iedzīvotāju veselībpratības novērtēšana un pilnveidošana: uz populāciju orientētās informatīvas izglītošanas platformas izstrāde un validācija dzīvesveida saistīto risku izpētei un uzraudzībai”

Projekta iesniedzējs:

Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" Zinātniskais institūts
sadarbībā ar

Latvijas Universitāti.

- **Nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/1-0002** “Latvijas iedzīvotāju veselībpratība: līmeņu novērtējums un pilnveides instrumenti”

Projekta iesniedzējs:

Latvijas Universitāte.

- **MK rīkojuma 6.2. apakšpunkta uzdevumam “Attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes veselības aprūpes cilvēkkapitāla attīstīšanai un efektīvai izmantošanai”** iesniegts viens projekta pieteikums.

- **Nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/2-0001** “Inovatīvas stratēģijas un daudznozaru pieeja veselības aprūpes cilvēkkapitāla uzlabošanai”

Projekta iesniedzējs:

Rīgas Stradiņa universitāte.

- **MK rīkojuma 6.3. apakšpunkta uzdevumam “Attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes profilaktiski un medicīniski novēršamās mirstības no neinfekcijas slimībām mazināšanai”** iesniegti divi projekta pieteikumi.

- **Nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/3-0004** “Veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes novērtējums, kardiovaskulārās un onkoloģijas mirstības mazināšana pacientiem ar perifēro asinsvadu patoloģiju multidisciplinārā komanda”

Projekta iesniedzējs:

Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" zinātniskais institūts

sadarbībā ar

Latvijas Universitāti un Veselības inspekciju.

- **Nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/3-0001** “Jaunu zināšanu, pieeju un metožu attīstīšana profilaktiski un medicīniski novēršamās mirstības no neinfekcijas slimībām mazināšanai”

Projekta iesniedzējs:

Rīgas Stradiņa universitāte

sadarbībā ar

Latvijas Universitāti.

- **MK rīkojuma 6.4. apakšpunkta uzdevumam “Iegūt zināšanas cilvēka biomonitoringa programmas izveidei, novērtējot pesticīdu, smago metālu un atsevišķu organisko piesārņotāju izplatību Latvijas iedzīvotāju paraugos, kā arī noskaidrojot, vai aizliegtu pesticīdu atliekvielām ir vides piesārņojuma, pārtikas vai sadzīves līdzekļu izcelsme”** iesniegts viens projekta pieteikums.

- **Nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/4-0001** “Latvijas cilvēka biomonitoringa programmas izveide - HBM4LV”

Projekta iesniedzējs:

Rīgas Stradiņa universitāte.

- **MK rīkojuma 6.5. apakšpunkta uzdevumam “Attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes antimikrobiālās rezistences izplatības risku novērtēšanai un ierobežošanai, kā arī sniegt zināšanas par jaunām pieejām un metodēm HIV izplatības ierobežošanas politikas pilnveidošanai un jaunām izmaksu efektīvām pieejām sabiedrības**

vakcinācijas aptveres paplašināšanai” iesniegts viens projekta pieteikums:

- **Nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/5-0001** “Jaunas zināšanas un pieejas antimikrobiālās rezistences mazināšanai, HIV ierobežošanai un sabiedrības vakcinācijas aptveres paplašināšanai

Projekta iesniedzējs:

Rīgas Stradiņa universitāte.

- **MK rīkojuma 6.6. apakšpunkta uzdevumam “Attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes bērnu veselības iznākumu mērīšanai, monitorēšanai un uzlabošanai”** iesniegti trīs projekta pieteikumi.

- **Nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/6-0002** “Jaunas datorizētas novērtēšanas metodes izstrāde pusaudžu psihiskās veselības iznākumu mērīšanai un monitorēšanai post-COVID pandēmijas apstākļos”

Projekta iesniedzējs:

Rīgas Stradiņa universitāte

sadarbībā ar

Rīgas Tehnisko Universitāti.

- **Nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/6-0003** “Pacientu ziņoto rezultātu mērījumu (PROM) rīku izstrāde un validācija, izmantojot lietotāja centrētas metodes, lai mērītu un uzlabotu veselības iznākumus pediatrijas pacientiem ar onkoloģijas saslimšanām”

Projekta iesniedzējs:

Latvijas Universitāte.

- **Nr. VPP-VM-Sabiedrības_Veselība-2023/6-0001** “Multidisciplināra pieeja bērnu hronisko slimību sloga un bērnībā gūtās nelabvēlīgās pieredzes mazināšanai Latvijā”

Projekta iesniedzējs:

Rīgas Stradiņa universitāte.

LZP izvērtēja projekta atbilstību konkursā noteiktajiem administratīvajiem kritērijiem, pēc tam nododot tos zinātniskajai izvērtēšanai ārzemju ekspertiem.

Izvērtēšana

Konkursa izvērtēšanai ir noteikti trīs kritēriji ar atšķirīgu svaru kopējā vērtējumā:

"Zinātniskā izcilība"	– 30%	(kritērijs A),
„Ietekme”	– 50%	(kritērijs B),
„Ieviešana”	– 20%	(kritērijs C).

Atbilstoši konkursa nolikumam un Ministru kabineta 2018. gada 4. septembra noteikumiem Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" un ņemot vērā programmas mērķus un tematiskos uzdevumus, projekta pieteikuma izvērtēšanai LZP izvēlējās trīs neatkarīgos ārvalstu ekspertus. Tika ievērots *peer review* (līdzinieku vērtēšana) princips, piesaistot ārzemju ekspertus ar līdzīgām zināšanām un ne mazāku pieredzi kā projekta vadītājam attiecīgajās zinātņu nozarēs un pētījumu tematikā. Visa informācija un papildus materiāli ekspertiem tika sniegti angļu valodā.

Katrā kritērijā eksperti varēja piešķirt no 1 līdz 5 punktiem (ar iespēju vērtējumu izteikt ar puspunktu). Kvalitātes sliekšnis bija 3 punkti kritērijos A un C un vismaz 4 punkti kritērijā B, kā arī vismaz 10 punkti visos kritērijos kopā. Ekspertiem tika dots uzdevums vērtējumos ietvert atgriezenisko saiti un rekomendācijas projekta pieteicējiem.

Viens no projekta pieteikuma vērtēšanā iesaistītajiem ekspertiem, ņemot vērā kvalifikāciju un pieredzi, bija atbildīgs par individuālo vērtējumu konsolidēšanu. Katra projekta pieteikuma konsolidētais vērtējums punktos tika aprēķināts, izmantojot formulu:

$$K = (3A \times 0,3) + (3B \times 0,5) + (3C \times 0,2)$$

Iesniegtais projekta pieteikums sasniedza kvalitātes sliekšni gan katrā no kritērijiem, gan visos kritērijos kopumā.

Projektu īstenošana

Konkursa rezultātā tika pieņemts lēmums par piecu iesniegto projektu pieteikumu finansēšanu (katrs projekta pieteikums ieguva visu pieprasīto finansējumu) atbilstoši MK rīkojuma 6. punktā noteiktajiem uzdevumiem:

- **MK rīkojuma 6.1. apakšpunkta uzdevumam** "Attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes iedzīvotāju veselībpratības uzlabošanai":

VPP-VM-Sabiedrības-Veselība-2023/1-0003 "Latvijas iedzīvotāju veselībpratības novērtēšana un pilnveidošana: uz populāciju orientētās informatīvas izglītošanas platformas izstrāde un validācija dzīvesveida saistīto risku izpētei un uzraudzībai", kas ieguva visu pieprasīto finansējumu 300 000 EUR apmērā (projekta vadītājs - Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīcas Zinātniskā institūta Internās medicīnas vadītājs Dr.med. Valdis Pīrāgs). Projektu īsteno no 2023. gada 27. decembra līdz 2025. gada 26. decembrim.

Projekta mērķis ir izmantot pilsoņiem orientētu digitālo platformu epidemioloģiskiem pētījumiem, lai attīstītu jaunas zināšanas, pieejas un metodes Latvijas iedzīvotāju veselības posmā, attiecībā uz veselīgu dzīvesveidu.

Projekts paredz veikt pētījumu par sabiedrības attieksmi par aktuāliem pacientu tiesību jautājumiem pacientu tiesību pilnveidošanai; noskaidrot nozīmīgākos veselībpratības līmeni ietekmējošos un saistītos faktoros un identificējot riska grupas un veikt populācijas pētījumu par veselībpratības līmeni Latvijas iedzīvotājiem dažādās vecuma, dzimuma, ienākumu līmeņa, statistisko reģionu, profesiju, ar noteiktām hroniskām slimībām slimojošo pacientu un citās grupās.

Saskaņā ar "Sabiedrības veselības vadlīnijām 2021.–2027," Latvijā aptaukošanās izplatība sabiedrībā ir būtiski augstāka nekā ES vidē – Latvijā viena no četrām sievietēm un viens no sešiem vīriešiem ir aptaukojušies. Tomēr esošie pieejas aptaukošanās ārstēšanai parasti koncentrējas uz individuālo atbildību, uzturu un fizisko aktivitāti. Jaunizveidotai pieejai vajadzētu atzīt aptaukošanās sarežģītību un nodrošināt personalizētu, pilsoņiem orientētu, daudznozaru aprūpi. Ņemot vērā, ka cilvēki arvien vairāk meklē informāciju tiešsaistē un izmanto citus digitālos rīkus, būtisks faktors ir digitālā veselības prasme, lai veicinātu veselīgu dzīvesveidu. Projekta laikā tiks izveidotas un validētas veselības aptaujas un dzīvesveida

ieteikumi, stiprinātas pacientu tiesības, novērtēta proaktīva uz pacientiem orientēta veselības uzraudzība.

Sagaidāms, ka projekta noslēgumā tiks iegūti šādi nodevumi un rezultāti:

- izveidotas un validētas ar veselību saistītas aptaujas un dzīvesveida ieteikumi, stiprinātas pacientu tiesības;
- salīdzināti rezultāti, kas iegūti ar digitālās platformas un klātienes aptauju palīdzību;
- novērtēta uz cilvēku orientēta veselības uzraudzība;
- trīs ziņojumi par rīcībpolitikas ieteikumiem un rīcībpolitiku ietekmi;
- oriģināli zinātniskais raksts, kas iesniegts vai pieņemts publicēšanai Web of Science Core Collection vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos Q1 un Q2 kvartiles žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;
- oriģināli zinātniskais raksts, kas publicēts citos Web of Science vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;
- konferenču materiāls – kopsavilkums;
- trīs zinātniskās datubāzes un datu kopas, kas izstrādātas projekta ietvaros;
- sekmīgi nokārtots maģistra valsts (gala) pārbaudījums, ievērojot programmas mērķi un uzdevumus;
- noslēguma konference (citi pētniecības specifikai atbilstoši projekta rezultāti, kas papildina augstāk minētos rezultātus (tai skaitā dati)).

- **MK rīkojuma 6.2. apakšpunkta uzdevumam** “Attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes veselības aprūpes cilvēkkapitāla attīstīšanai un efektīvai izmantošanai” neviens projekts netika apstiprināts.

- **MK rīkojuma 6.3. apakšpunkta uzdevumam** “Attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes profilaktiski un medicīniski novēršamās mirstības no neinfekcijas slimībām mazināšanai”:

VPP-VM-Sabiedrības-Veselība-2023/3-0004 "Veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes novērtējums, kardiovaskulārās un onkoloģijas mirstības mazināšana pacientiem ar perifēro asinsvadu patoloģiju multidisciplinārā komanda", kas ieguva visu pieprasīto finansējumu 998 551 EUR apmērā (projekta vadītājs – Paula Stradiņa klīniskā universitātes

slimnīcas Zinātniskā institūta direktors Dr.med. Dainis Krieviņš). Projektu īsteno no 2023. gada 27. decembra līdz 2025. gada 26. decembrim.

Projekta mērķis ir radīt jaunas zināšanas un risinājumus, lai uzlabotu slimību profilakses un veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību, kā arī stiprinātu veselības aprūpes sistēmas efektivitāti un izturību.

Projektā plānots īstenot VPP "Sabiedrības veselība" izvirzītā uzdevuma "Attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes profilaktiski un medicīniski novēršamās mirstības mazināšanai no neinfekcijas slimībām" trīs apakšuzdevumus: Noskaidrot medicīniski novēršamas mirstības mazināšanas iespējas pacientiem ar kardiovaskulārajām saslimšanām, veikt stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes salīdzinošo novērtējumu ārstniecības iestādēs prioritārajās jomās (sirds-asinsvadu, onkoloģijas, māte-bērns) ņemot vērā sniegto pakalpojumu un speciālistu darba apjomu un citus kritērijus, noskaidrot medicīniski novēršamas mirstības mazināšanas iespējas pacientiem ar kardiovaskulārajām saslimšanām. Projekta apakšuzdevumi izvēlēti ņemot vērā šā brīža aktualitātes Latvijas veselības sistēmā.

Sagaidāms, ka projekta noslēgumā tiks iegūti šādi nodevumi un rezultāti:

- noskaidrotas medicīniski novēršamas mirstības mazināšanas iespējas pacientiem ar kardiovaskulārajām saslimšanām;
- veikts stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes novērtējums ārstniecības iestādēs prioritārajās jomās (sirds-asinsvadu, onkoloģijas, māte-bērns) ņemot vērā sniegto pakalpojumu un speciālistu darba apjomu un citus kritērijus;
- radīt jaunas zināšanas un risinājumus, lai uzlabotu slimību profilakses un veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību, kā arī stiprinātu veselības aprūpes sistēmas efektivitāti un izturību;
- trīs izpētītas slimības un veselības stāvokļi, kas rada lielāko slogu veselības aprūpes sistēmai;
- trīs ziņojumi par rīcībpolitikas ieteikumiem un rīcībpolitiku ietekmi;
- izstrādāts priekšlikums veselības aprūpes vadlīniju, algoritmu un pacientu ceļu aktualizēšanai;
- sniegtas rekomendācijas vērtībās balstītas veselības aprūpes pieejas ieviešanai;
- sasniegti citi specifiski rezultāti atbilstoši katra programmas uzdevuma mērķim;
- divi oriģināli zinātniskie raksti, kas iesniegti vai pieņemti publicēšanai Web of

Science Core Collection vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos Q1 un Q2 kvartiles žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;

- trīs oriģināli zinātniskie raksti, kas publicēti citos Web of Science vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;
- astoņi konferenču materiāli – kopsavilkumi;
- projekta noslēguma konference (citi pētniecības specifikai atbilstoši projekta rezultāti, kas papildina augstāk minētos rezultātus (tai skaitā dati)).

- **MK rīkojuma 6.4. apakšpunkta uzdevumam** "Iegūt zināšanas cilvēka biomonitoringa programmas izveidei, novērtējot pesticīdu, smago metālu un atsevišķu organisko piesārņotāju izplatību Latvijas iedzīvotāju paraugos, kā arī noskaidrojot, vai aizliegto pesticīdu atliekvielām ir vides piesārņojuma, pārtikas vai sadzīves līdzekļu izcelsme":

VPP-VM-Sabiedrības-Veselība-2023/4-0001 "Latvijas cilvēka biomonitoringa programmas izveide - HBM4LV", kas ieguva visu pieprasīto finansējumu 500 000 EUR apmērā (projekta vadītājs – Rīgas Stradiņa universitātes Zinātniskā darba drošības un vides veselības institūta direktors Dr.med. Ivars Vanadziņš). Projektu īsteno no 2023. gada 22. decembra līdz 2025. gada 21. decembrim.

Projekta mērķis ir iegūt specifiskas zināšanas cilvēka biomonitoringa programmas izveidošanai Latvijā, lai noteiktu pesticīdu, smago metālu un noturīgo organisko piesārņotāju izplatību Latvijas iedzīvotāju bioloģiskajos paraugos.

Projektā plānots iegūt zināšanas, kas ļautu veidot pierādījumos balstītu cilvēka biomonitoringa sistēmu Latvijā, ņemot vērā starptautisko pieredzi un pielāgojot to nacionālajām vajadzībām. Šīs zināšanas un pieredze, kā arī sekundāro datu analīze un laboratoriju kapacitātes izpēte tiks izmantota, lai radītu vadlīnijas Latvijas sabiedrību reprezentējošas kohortas izveidei, kā arī izstrādātu piemērotāko bioloģisko paraugu ņemšanas stratēģiju. Projektā plānots ņemt bioloģiskos paraugus no pētījumā definētās kohortas, veidojot Latvijas cilvēka biomonitoringa biobanku. Tādējādi tiks nodrošināta iespēju veikt bioloģisko paraugu būtiskāko ķīmisko vielu un to metabolītu analīzes Latvijā vai, ja tas būs nepieciešams, arī ārvalstu laboratorijās. Projektā iegūtie dati informēs par nozīmīgākajiem pesticīdu, metālu un noturīgo organisko piesārņotāju avotiem un ekspozīcijas ceļiem, kā arī to koncentrācijām Latvijas iedzīvotāju bioloģiskajos paraugos. Projektā iegūtās zināšanas un dati tiks izmantoti, lai izstrādātu rekomendācijas Latvijas cilvēka biomonitoringa sistēmas izveidei un ieviešanai.

Sagaidāms, ka projekta noslēgumā tiks iegūti šādi nodevumi un rezultāti:

- izveidota pierādījumos balstīta cilvēka biomonitoringa sistēma Latvijā;
 - izstrādātas vadlīnijas Latvijas sabiedrību reprezentējošas kohortas izveidei, kā arī izstrādātu piemērotāko bioloģisko paraugu ņemšanas stratēģiju.
 - izveidota Latvijas cilvēka biomonitoringa biobanka;
 - izstrādātas rekomendācijas Latvijas cilvēka biomonitoringa sistēmas izveidei un ieviešana;
 - ziņojums par rīcībpolitikas ieteikumiem un rīcībpolitiku ietekmi;
 - sasniegti citi specifiski rezultāti atbilstoši katra programmas uzdevuma mērķim;
 - trīs oriģināli zinātniskie raksti, kas iesniegti vai pieņemti publicēšanai Web of Science Core Collection vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;
 - divi oriģināli zinātniskie raksti, kas iesniegti vai pieņemti publicēšanai Web of Science Core Collection vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos Q1 un Q2 kvartiles žurnālos vai konferenču rakstu krājumos ;
 - oriģināli zinātniskais raksts, kas publicēts citos Web of Science vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;
 - konferenču materiāls (izņemot SCOPUS un Web of Science Core Collection indeksētos) un kopsavilkumi;
 - zinātniskā datubāze, datu kopas (jauniegūtie pētniecības dati deponēti atvērto pētniecības datu repozitorijos, veicinot datu atkārtotu izmantošanu atbilstoši "FAIR" principiem (atrodamība, pieejamība, sadarbspēja, atkārtota lietojamība));
 - sekmīgi noteiktā kārtībā aizstāvēts promocijas darbs, ievērojot programmas mērķi un uzdevumus;
 - desmit sabiedrību informējoši materiāli par Biomonitoringa programmā iekļautām vielām un datu kopa ar aptauju un mērījumu rezultātiem.
- **MK rīkojuma 6.5. apakšpunkta uzdevumam** "Attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes antimikrobiālās rezistences izplatības risku novērtēšanai un ierobežošanai, kā arī sniegt zināšanas par jaunām pieejām un metodēm HIV izplatības ierobežošanas politikas pilnveidošanai un jaunām izmaksu efektīvām pieejām sabiedrības vakcinācijas aptveres paplašināšanai":

VPP-VM-Sabiedrības-Veselība-2023/5-0001 "Jaunas zināšanas un pieejas antimikrobiālās rezistences mazināšanai, HIV ierobežošanai un sabiedrības vakcinācijas aptveres paplašināšanai", kas ieguva visu pieprasīto finansējumu 687 500 EUR apmērā (projekta vadītājs – Rīgas Stradiņa universitātes Sabiedrības veselības institūta direktore Dr.med. Anda Ķīvīte-Urtāne). Projektu īsteno no 2023. gada 22. decembra līdz 2025. gada 21. decembrim.

Projekta mērķis ir attīstīt jaunas zināšanas un pieejas antimikrobiālās rezistences mazināšanai, HIV izplatības ierobežošanai un izmaksu efektīvai sabiedrības vakcinācijas aptveres paplašināšanai.

Projekts paredz veikt vakcinācijas izmaksu efektivitātes novērtējumu, apzinot līdz šiem ieviestās vakcinācijas politikas ekonomiskos ieguvumus un atdevi no ieguldījumiem imunizācijas programmā (t.sk. izmantojot slimības izmaksu un statistiskās dzīves vērtības pieejas; apvienojot aprēķinu ar imunizācijas programmas izmaksām) Īstenojot punkta prevalences pētījumu par antibiotiku patēriņu un ar veselības aprūpi saistītām infekcijām veselības aprūpes iestādēs, kas sniedz veselības aprūpes pakalpojumus pacientiem ar akūtiem veselības traucējumiem; Īstenojot pētījumu par riska grupu pacientu skrīninga praksi un iespējām, ņemot vērā multirezistentu baktēriju izplatības pieaugumu, t.sk., arī karadarbības Ukrainā izraisītās cilvēku piespiedu pārvietošanas un specifisku kara traumu dēļ; Apzināt HIV izplatību sabiedrībā, tai skaitā modelējot nediagnosticēto HIV gadījumu skaitu, izvērtējot HIV ierobežošanas politikas efektivitāti, tai skaitā apzinot HIV inficēto pacientu līdzestības pakāpi, to ietekmējošos faktorus, kā arī novērtēt līdz šim ieviesto pasākumu HIV inficēto pacientu līdzestības veicināšanai

Sagaidāms, ka projekta noslēgumā tiks iegūti šādi nodevumi un rezultāti:

- jaunas zināšanas un risinājumus slimību profilakses un veselības aprūpes kvalitātes un pieejamības uzlabošanai un veselības aprūpes sistēmas efektivitātes un ilgtspējas stiprināšanai Latvijā;
- izstrādātas ilgtspējīgas pieejas būtisku veselības aprūpes un sabiedrības veselības pakalpojumu sniegšanai valstī, atbalstot Veselības ministriju un citas ieinteresētās puses ar uz pierādījumiem balstītiem ieteikumiem;
- jaunas zināšanas un pieejas HIV sloga mazināšanai Latvijā;
- jauni risinājumi HIV/tuberkulozes duālās infekcijas jomā;
- jauna pieeja, izmantojot baktēriju skrīningu kā prototipu iespējamai fāgu terapijai;
- vakcīnu izmaksu efektivitātes novērtēšanas modeļa izstrāde un pilotēšana

Latvijā;

- trīs izpētītas slimības un veselības stāvokļi, kas rada lielāko slogu veselības aprūpes sistēmai;
 - trīs ziņojumi par rīcībpolitikas ieteikumiem un rīcībpolitiku ietekmi;
 - trīs izstrādāti priekšlikumi veselības aprūpes vadlīniju, algoritmu un pacientu ceļu aktualizēšanai;
 - trīs sniegtas rekomendācijas vērtībās balstītas veselības aprūpes pieejas ieviešanai;
 - sasniegti citi septiņi specifiski rezultāti atbilstoši katra programmas uzdevuma mērķim;
 - pieci oriģināli zinātniskie raksti, kas iesniegti vai pieņemti publicēšanai Web of Science Core Collection vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos Q1 un Q2 kvartiles žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;
 - pētniecības rezultāti publicēti sešos populārzinātniskos žurnālos un resursos;
 - trīs konferenču materiāli (izņemot SCOPUS un Web of Science Core Collection indeksētos) un kopsavilkumi;
 - sešas zinātniskās datubāzes, datu kopas (jauniegūtie pētniecības dati deponēti atvērto pētniecības datu repozitorijos, veicinot datu atkārtotu izmantošanu atbilstoši "FAIR" principiem (atrodamība, pieejamība, sadarbība, atkārtota lietojamība));
- **MK rīkojuma 6.6. apakšpunkta uzdevumam** "Attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes bērnu veselības iznākumu mērīšanai, monitorēšanai un uzlabošanai":

VPP-VM-Sabiedrības-Veselība-2023/6-0002 "Jaunas datorizētas novērtēšanas metodes izstrāde pusaudžu psihiskās veselības iznākumu mērīšanai un monitorēšanai post-COVID pandēmijas apstākļos", kas ieguva visu pieprasīto finansējumu 400 000 EUR apmērā (projekta vadītājs – Rīgas Stradiņa universitātes Sabiedrības veselības institūta vadošais pētnieks Dr.med. Ainārs Stepens). Projektu īsteno no 2023. gada 22. decembra līdz 2025. gada 21. decembrim.

Projekta mērķis ir jaunas novērtēšanas metodes izstrāde pusaudžu psihiskās veselības iznākumu mērīšanai un monitorēšanai.

Atbilstoši Nolikuma 10.6. punktā uzdotajam attīstīt jaunas zināšanas, pieejas un metodes

bērnu veselības iznākumu mērīšanai, monitorēšanai un uzlabošanai, divu universitāšu (RSU un RTU) pētnieki, sadarbojoties ar bērnu psihiskās veselības speciālistiem, izstrādās inovatīvu novērtēšanas metodi pusaudžu psihiskās veselības iznākumu mērīšanai un monitorēšanai. Tās pamatā būs mūsu komandas iepriekšējos pētījumos izstrādātā datorizētā indivīdu personības novērtēšanas sistēma, kas tiks pielāgota un standartizēta pusaudžu (14-17 g.) populācijā. Ar šī instrumenta palīdzību būs iespējams novērtēt indivīda personības iezīmes un psihisko stāvokli, t.sk. pašnāvnieciskas uzvedības risku, ne tikai sniedzot atbildes uz testa jautājumiem, bet arī balstoties uz dažādiem paralēliem psihofizioloģisko parametru mērījumiem (lēmumu pieņemšanas laiks un spiediens), kas tiks integrēti kopējā vērtējumā. Metodes ieviešana uzlabos psihiskās veselības pakalpojumu kvalitāti un pieejamību pusaudžiem, īpaši akcentējot pašnāvības riska faktoru identificēšanu pos-COVID pandēmijas apstākļos.

Sagaidāms, ka projekta noslēgumā tiks iegūti šādi nodevumi un rezultāti:

- jaunas zināšanas, pieejas un metodes bērnu veselības iznākumu mērīšanai, monitorēšanai un uzlabošanai, divu universitāšu (RSU un RTU) pētnieki, sadarbojoties ar bērnu psihiskās veselības speciālistiem, izstrādās inovatīvu novērtēšanas metodi pusaudžu psihiskās veselības iznākumu mērīšanai un monitorēšanai;
- izstrādātā datorizētā indivīdu personības novērtēšanas sistēma, kas tiks pielāgota un standartizēta pusaudžu (14-17 g.) populācijā;
- izpētītas slimības un veselības stāvokļi, kas rada lielāko slogu veselības aprūpes sistēmai;
- ziņojums par rīcībpolitikas ieteikumiem un rīcībpolitiku ietekmi;
- izstrādāti priekšlikumi veselības aprūpes vadlīniju, algoritmu un pacientu ceļu aktualizēšanai;
- sniegtas rekomendācijas vērtībās balstītas veselības aprūpes pieejas ieviešanai;
- sasniegti citi specifiski rezultāti atbilstoši katra programmas uzdevuma mērķim;
- trīs oriģināli zinātniskie raksti, kas iesniegti vai pieņemti publicēšanai Web of Science Core Collection vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;
- oriģināli zinātniskais raksts, kas iesniegts vai pieņemts publicēšanai Web of Science Core Collection vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos Q1 un Q2 kvartiles žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;
- divi anonīmi recenzēti zinātniskie raksti Latvijas žurnālos un rakstu krājumos,

izņemot konferenču materiālus;

- pieci raksti publicēti populārzinātniskos žurnālos un resursos;
- konferenču materiāli – kopsavilkumi;
- Recenzēta zinātniskā monogrāfija vai to manuskripts;
- divas zinātniskās datubāzes, datu kopas (jauniegūtie pētniecības dati deponēti atvērto pētniecības datu repozitorijos, veicinot datu atkārtotu izmantošanu atbilstoši "FAIR" principiem (atrodamība, pieejamība, sadarbība, atkārtota lietojamība));
- četri sekmīgi nokārtoti maģistra valsts (gala) pārbaudījumi, ievērojot programmas mērķi un uzdevumus;
- viens metodes prototips.

Ekspertu atziņas

Ārvalstu zinātniskie eksperti norādīja uz projekta stiprajām un vājajām pusēm, kā arī izteica rekomendācijas.

- **VPP-VM-Sabiedrības-Veselība-2023/1-0003 “Latvijas iedzīvotāju veselībpratības novērtēšana un pilnveidošana: uz populāciju orientētās informatīvas izglītošanas platformas izstrāde un validācija dzīvesveida saistīto risku izpētei un uzraudzībai”**

Zinātniskā izcilība

Projekta mērķis ir uzlabot Latvijas iedzīvotāju veselībpratību, izveidojot uz populāciju orientētas informatīvas izglītošanas platformu un validāciju dzīvesveida saistīto risku izpētei un uzraudzībai. Pētniecības projekta stiprās puses ir tā augstā oriģinalitāte, kas izmanto iepriekš veikto darbu pie digitālās platformas izstrādes COVID-19 pandēmijas laikā. Ierosinātā pieeja, kuras pamatā ir uz iedzīvotājiem orientēta digitālā ekosistēma, pārsniedz jaunākos sasniegumus konkrētajā zinātnes jomā. Plānotā projekta metodoloģija ir konsekventa, lai sasniegtu projekta mērķus. Izcila izstrādāta pētniecības stratēģija, kas īsteno standarta metodoloģijas statistiskās analīzes jomā un progresīvus digitālos risinājumus. Pētījuma projekts uzrāda augstu potenciālu radīt jaunas zināšanas. Projekta virzītājs uzrāda izcilu zinātnisko kompetenci saistībā ar projekta vadību un lielisku papildināmību ar plānotajā sadarbībā iesaistītajām pētnieku grupām un papildu sadarbību ar Eiropas pētniecības iestādēm un slimnīcām.

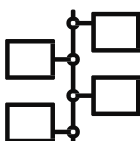
Ietekme

Projektā tiek paredzēts, ka iegūto rezultātu ietekme būs nozīmīga. Iegūtie rezultāti nodrošinās veselības aprūpes speciālistiem uzticamus kvantitatīvus datus par veselībpratību, pacientu tiesībām un uz

populāciju vērstu dzīvesveida izmaiņām. Pētījumā iegūtie dati var būt par pamatu jaunu projektu priekšlikumu sagatavošanai, saskaņā ar Eiropas Savienības pētniecības un inovācijas pamatprogrammu un citu pētniecības un inovācijas atbalsta programmu un tehnoloģiju iniciatīvu uzaicinājumiem. Tiek plānotas kopīgas pētnieciskās aktivitātes un ikmēneša semināri, lai veicinātu zināšanu pāmesi. Zinātniskās publikācijas un sabiedrības iesaistīšanas pasākumi, veicinās projekta rezultātu redzamību ieinteresētajām pusēm, politikas veidotājiem, veselības aprūpes speciālistiem, akadēmiskajām aprindām un publiskajam sektoram, kā arī veicinās projekta vadītāja un projekta dalībnieku starptautisku atzinību.

ieviešana

Eksperti norāda, ka pētniecības darba plāns ir labi izstrādāts, plānotie uzdevumi un attiecīgie nodevumi tiek skaidri definēti. Projekta vadītājam ir izcilas zināšanas lielu datu bāzu aptauju, politikas veidošanā, kā arī klīnisko pētījumu izstrādē un veikšanā. Projekta priekšlikumā darba grupas apraksts ir ļoti īss un nav pietiekami pamatots ar kvalitāti/veiktspēju, bet tajā ir iekļauti pacientu tiesību eksperti, kas projektā sniedz juridiskās un ētiskās zināšanas. Projekta īstenojošajām institūcijām ir nepieciešamā zinātniskā kapacitāte un pētniecības infrastruktūra. Zinātniskās grupas dalībniekiem ir atbilstoša pieredze un zinātniskā kvalifikācija, kā arī projekta vadītājam ir ievērojama projektu vadības un starptautiskās darbības pieredze. Tiek pienācīgi ņemti vērā iespējamie riski visā projektā un tiek piedāvāti relatīvi mazināšanas plāni. Piedāvātais projekta vadības plāns un uzraudzības organizācija ir pieņemama, lai uzraudzītu pētījuma izpildes progresu.

- **VPP-VM-Sabiedrības-Veselība-2023/3-0004 "Veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes novērtējums, kardiovaskulārās un onkoloģijas mirstības mazināšana pacientiem ar perifēro asinsvadu patoloģiju multidisciplinārā komanda"**

Zinātniskā izcilība

Projektu priekšlikumā izklāstītas 2 pamattēmas, kas strukturētas divos tematiskos blokos, kuros tiek aplūkotas dažādas veselības problēmas. Pieteikuma galvenais mērķis ir uzlabot diagnostikas un ārstēšanas vadību asimptomātiskiem pacientiem ar kluso koronāro artēriju saslimstību un salīdzināt stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti vairākās prioritārās jomās. Tiek norādīts, kad projekta struktūra tiek skaidri izklāstīta un pamatota. Šis pētniecības virziens, sniegs jaunas zināšanas par nozīmīgu veselības problēmu situāciju valstī un zināmu tehnoloģisko attīstību, izmantojot jaunākās metodoloģijas. Projekta novitāte jo īpaši balstās uz integrētas pieejas piemērošanu. Īpaši novērtējams ir pētniecības stratēģija veikt klīnisko pētījumu koronārās slimības un onkoloģijas agrīnai diagnostikai. Pētījumā iesaistīto partneru profesionālā un zinātniskā kapacitāte ir piemērota un sadarbības plāns ir teicami izstrādāts, ar atbilstošu papildināmību.

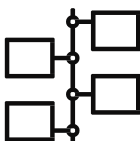
Ietekme

Projektā ir sagaidāmi nozīmīgi rezultāti, kas veicinās jaunu zināšanu radīšanu un nodošanu zinātniskajā kopienā un ieinteresētajām personām Latvijā un ārzemēs. Projekta īstenošana var radīt arī nozīmīgu pienesumu Latvijas ekonomikai un sabiedrībai. Zinātniskā kapacitāte tiks palielināta, strādājot integrētas diagnostikas un terapeitiskās pieejas ietvaros. Pieredze, kas gūta, izstrādājot šo projektu, ir piemērota, lai veicinātu vairākas iespējas turpmāko pētījumu attīstībai. Šis pieteikums sniegs ieguldījumu jaunu projektu sagatavošanā, īpaši risinot saistītos tematus, tādejādi veidojot jaunas partnerības Eiropas Savienības

pētniecības un inovācijas pamatprogrammu ietvaros. Projekta ieguldījuma mērogs un nozīmīgums sagaidāmajos rezultātos un ietekmēs ir ļoti pārliecinošs. Šis projekts veicinās veselības profesionāļu zināšanu un zinātnisko un profesionālo prasmju nostiprināšanu.

Ieviešana

Projekta īstenojošajām institūcijām ir nepieciešamā zinātniskā kapacitāte un pētniecības infrastruktūra. Zinātniskās grupas dalībniekiem ir atbilstoša pieredze un zinātniskā kvalifikācija, projekta vadītājam ir ievērojama projektu vadības un starptautiskās darbības pieredze. Eksperti norāda, ka kaut arī pētniecības darba plāns ir reālistiski izstrādāts un atbilstošs projekta mērķiem, tomēr tam būtu jābūt skaidrākam un konkrētākam, katrā darba paketē norādot mērķus, uzdevumus un rezultātus, kā arī aprakstot pētniecības gaitu. Risku novēršanas plāns, ir labi izstrādāts un argumentēts. Pētījumu veikšanai ir izveidota un pieejama pētniecības infrastruktūra, tai skaitā sadarbības partneru aprīkojumam.

- **VPP-VM-Sabiedrības-Veselība-2023/4-0001 "Latvijas cilvēka biomonitoringa programmas izveide - HBM4LV"**

Zinātniskā izcilība

Projekta priekšlikums pilnībā atbilst izvirzītās programmas virsmērķim, uzlabot Latvijas iedzīvotāju veselību, pagarinot veselīga mūža ilgumu, novēršot priekšlaicīgu mirstību un mazinot veselības nevienlīdzību, kā arī uzlabojot veselības pakalpojumu kvalitāti un pieejamību. Tiks radītas jaunas zināšanas un risinājumi, lai uzlabotu slimību profilakses un veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību, kā arī stiprinātu veselības aprūpes sistēmu un noturību. Pētniecības stratēģija ir labi izstrādāta un piemērota programmai izvirzīto mērķu sasniegšanai. Projektam ir ļoti augsta zinātniskā kvalitāte, un tā pamatā ir ļoti ticami mūsdienu metodiskie risinājumi. Eksperti norāda, ka metodisko risinājumu apraksts dažos aspektos ir neskaidrs. Lai gan līdzīgas

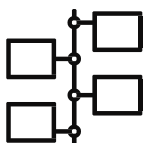
iniciatīvas jau ir īstenotas, projekta novitāte ir pamatota un ļoti augsta, jo šī ir pirmā šāda mēroga biomonitoringa programma, kas tiks izstrādāta Latvijā.

Ietekme

Projektā rezultātu izplatīšanas stratēģijas ir piemērotas ne tikai zinātnieku aprindām, bet arī politikas veidotājiem un citām ieinteresētajām pusēm, kā arī plašai sabiedrībai. Šim projektam ir liels potenciāls informēt sabiedrību, jo zināšanas par potenciāli bīstamo ķīmisko vielu faktisko iedarbību var būt noderīgas profilaktisko programmu īstenošanā un iedzīvotāju informētības palielināšanā un veicināt iedzīvotāju veselības uzlabošanu un aizsardzību. Projekta rezultātā tiks izstrādāti ieteikumi nacionālās cilvēka biomonitoringa programmas izveidei. Tiks izstrādātas vadlīnijas, protokoli un pasākumi plašas sabiedrības izpratnes veicināšanai. Šajā projekta priekšlikumā ir labi plānota zināšanu un prasmju nodošana, jaunajiem zinātniekiem būs iespēja pilnveidot savu zinātnisko pieredzi uzlabojot savas pētniecības prasmes. Projektā iegūtās zināšanas ir labi plānots integrēt medicīnas, sabiedrības veselības un sociālo zinātņu studiju programmās uzņemošajā Universitātē, taču tās var tikt izmantotas arī citās augstskolās un dažādos lauksaimniecības un/vai pārtikas tehnoloģiju studijuursos.

Ieviešana

Projekts piedāvā augstas kvalitātes pētniecības darba plānu, kas pilnībā atbilst izvirzītajam mērķim. Plānotās darba paketes un mērķi ir noteikti skaidri, atbilstoši un ticami. Pretendentu iestādē pieejamās telpas ir piemērotas projekta īstenošanai un plānotās biobankas izvietojumam. Eksperti norāda, ka netiek pietiekami sniegts detalizēts pieejamā aprīkojuma apraksts. Projekta priekšlikumā ir paredzēta atbilstoša pētniecības vadība. Iespējamie riski ir atbilstoši izvērtēti un priekšlikuma ietvaros izstrādāts efektīvs riska novēršanas un negatīvās ietekmes mazināšanas plāns. Vadošajai institūcijai, kas veic pētījumu, ir nepieciešamās zināšanas un kompetence, lai veiksmīgi īstenotu piedāvāto projektu.

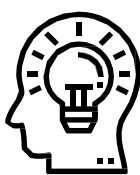
- VPP-VM-Sabiedrības-Veselība-2023/5-0001 "Jaunas zināšanas un pieejas antimikrobiālās rezistences mazināšanai, HIV ierobežošanai un sabiedrības vakcinācijas aptveres paplašināšanai"

Zinātniskā izcilība

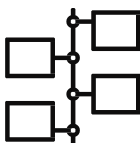
Projekts uzrāda ievērojamas zinātniskās ambīcijas un inovācijas, īpaši risinot kritiskās nepilnības Latvijas sabiedrības veselības jomā. Pētījuma zinātniskā kvalitāte ir apsveicama. Projekta mērķis ir izstrādāt jaunas zināšanas un pieejas, lai samazinātu pretmikrobu rezistenci, ierobežotu HIV izplatību un paplašinātu sabiedrības vakcinācijas pārklājumu rentablā veidā. Eksperti norāda, ka projekta laikā var rasties potenciāli izaicinājumi, praktiski veicot uzdevumus un pārvēršot pētījumu rezultātus taustāmos politikas ieteikumos. Izvēlēto pētniecības stratēģiju un metodisko risinājumu kvalitāte ir sasniedzama. Projekts pozitīvi ietekmēs zināšanu un tehnoloģisko atziņu pieaugumu, uzlabojot Latvijas iedzīvotāju veselību. Tiks radītas jaunas zināšanas un risinājumi, lai uzlabotu slimību profilakses un veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību, kā arī stiprinātu veselības aprūpes sistēmu un noturību. Šim projektam ir ļoti augsta zinātniskā kvalitāte, un tā pamatā ir ļoti ticami mūsdienu metodiskie risinājumi.

Ietekme

Projektam ir liels potenciāls katalizēt jaunu projektu izstrādi, kurus var iesniegt uzaicinājumos Eiropas Savienības pētniecības un inovāciju pamatprogrammas ietvaros, kā arī citām pētniecības un inovācijas atbalsta programmām. Šajā projektā plānotā zināšanu un prasmju nodošana ir labi strukturēta. Iegūtās zināšanas satur zinātnisku kapacitāti, lai kalpotu par pamatu turpmākajām studijām. Plānotā izplatīšanas stratēģija ir visaptveroša, ietverot zinātniskas publikācijas, preses realizēs un sadarbību ar dažādiem mediju kanāliem.

Ieviešana

Projekta izpētes darba plāns ir ar augstu kvalitāti un izstrādāts, lai nodrošinātu efektīvu resursu izmantošanu visā pētniecības procesā. Darba posmu un uzdevumu norobežojums ir skaidrs, piemērots un ticams. Pētījuma darba plānam ir skaidri noteikta struktūra, un piešķirtie resursi tiek uzskatīti par atbilstošiem noteikto mērķu sasniegšanai. Galvenā pētnieka un galveno dalībnieku zinātniskā kvalifikācija, ko apliecina iesniegtais dzīves apraksts, tiek uzskatīta par atbilstošu un saskaņotu ar projekta izvirzītajiem mērķiem. Zinātniskās grupas dalībniekiem ir atbilstoša pieredze un zinātniskā kvalifikācija. Iestāde, kas veic pētījumu, demonstrē sekmīgai īstenošanai nepieciešamās zināšanas un kompetenci.

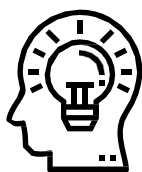
- **VPP-VM-Sabiedrības-Veselība-2023/6-0002 "Jaunas datorizētas novērtēšanas metodes izstrāde pusaudžu psihiskās veselības iznākumu mērīšanai un monitorēšanai post-COVID pandēmijas apstākļos"**

Zinātniskā izcilība

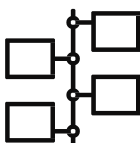
Projekta mērķis ir izstrādāt jaunu datorizētu novērtējumu rīku, kas mērīs un uzraudzīs garīgās veselības rezultātus pusaudžu vidū, koncentrējoties uz pašnāvniecisku uzvedību pēc COVID. Šis projekts ir vērsts uz atbilstošu un pamatotu vērtēšanas kritēriju izstrādi un izvērtēšanu, kas atbilst programmas tematiskajiem mērķiem. Projekts ir ļoti izaicinošs un ambiciozs, taču nav pietiekami izskaidrotas metodiskās pieejas paredzētā mērķa sasniegšanai. Pieteikumam ir ļoti liela spēja radīt jaunas zināšanas šajā jomā, un sadarbības zinātniskā kvalitāte ir ļoti augsta. Kopumā ierosinātajam pētījumam ir augsta zinātniskā vērtība ar lielu potenciālu radīt uzlabotu psihodiagnostikas rīku.

Ietekme

Projekts tiek uzskatīts par nozīmīgu pēcpandēmijas kontekstā, jo īpaši attiecībā uz sabiedrības veselību. Eksperti norāda, ka izplatīšanas plāns ir visaptverošs, un ir ieteicama tiešāka sadarbība ar politikas veidotājiem un ieinteresētajām personām, kā arī izstrādāt konkrētāku plānu galalietotāju informēšanai. Datu pārvaldībā tiek ievēroti FAIR principi. Projekts demonstrē lielu potenciālu iesaistīto pētnieku zinātniskās kapacitātes nostiprināšanai.

Ieviešana

Projekta izpētes plāna darba paketes un konkrētie uzdevumi ir labi nodefinēti, kuri ir savlaicīgi noteikti, lai sasniegtu izvirzītos mērķus. Nodevumi un atskaites punkti ir skaidri definēti, kā arī riska novērtējuma plāns ir ļoti visaptverošs, un mazināšanas pasākumi ir reālistiski un atbilstoši. Zinātniskās grupas vadošie pētnieki ir pieredzējuši neiroloģijas jomā, un viņu iepriekšējās sadarbības ir saistītas ar ierosināto pētījumu sniedz iespēju veiksmīgi īstenot projektu. Projekta īstenošanā nepieciešamā pētniecības infrastruktūra ir atbilstoša, un sadarbības partneriem, ir ilgstoša pieredze izglītībā un psiholoģijas pētniecībā.

Latvijas Zinātnes
padome

Sagatavoja

Latvijas Zinātnes padome